

การลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจของสังคมด้วยศาสตร์พระราชา REDUCING THE ECONOMIC DISPARITIES OF SOCIETY WITH THE KING'S SCIENCE

อภิชาติ เหมือยไธสง *

Aphichit Mueaithaisong

อาทิตย์ ผ่านพูล *

Artit Phanpoon

พงษ์มนัส ดีอด *

Pongmanut Deeod

Corresponding Author E-mail: chit2u@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิชาการฉบับนี้เป็นการศึกษาถึงหลักการของศาสตร์พระราชา เนื่องมาจากศาสตร์พระราชานั้นเป็นศาสตร์ต่าง ๆ ที่พระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตรรัชกาลที่ 9 พระราชทานให้ไว้แก่ประชาชนเพื่อให้สามารถผ่านพ้นวิกฤติต่าง ๆ ไปได้ โดยในปัจจุบันจะเห็นได้ว่าการแพร่ระบาดของ COVID - 19 ถือได้ว่าส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตประชาชนทั่วประเทศเป็นอย่างมาก อีกทั้งยังส่งผลทำให้เศรษฐกิจตกต่ำ เนื่องมาจากสถานการณ์นี้ทำให้ประชาชนไม่สามารถที่จะเดินทางออกจากบ้านได้ อีกทั้งไม่สามารถเดินทางระหว่างประเทศได้ เพื่อเป็นการป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส แต่อย่างไรก็ตามหากมองย้อนกลับดูทุนทางสังคมของประเทศไทยนั้นจะพบได้ว่า พระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร รัชกาลที่ 9 ได้พระราชทานหลักการต่าง ๆ ให้ไว้เพื่อแก้ปัญหาวิกฤติให้สามารถผ่านพ้นไปได้ เช่น หลักการทรงงาน หลักการเศรษฐกิจพอเพียง และศาสตร์พระราชา “การเข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” เป็นต้น ซึ่งพระองค์ไม่ได้เพียงแต่มอบให้ไว้เป็นหลักการเท่านั้น จากงานวิจัยหลายชิ้นยังพบว่า การนำศาสตร์พระราชานั้นสามารถช่วยแก้ไขปัญหามิ่วกฤติต่าง ๆ ได้พร้อมทั้งสามารถศาสตร์พระราชาสามารถช่วยแก้ปัญหาลดความเหลื่อมล้ำทางสังคมได้อีกด้วย

คำสำคัญ: ศาสตร์พระราชา, การลดความเหลื่อมล้ำ, แก้ปัญหามิ่วกฤติ

ABSTRACT

This academic article is a study of the principles of king science, since the king's science is the science of His Majesty King Bhumibol Adulyadej the Great. King Rama IX gave it to the people to get through the crisis. Nowadays, it is seen that the covid-19 pandemic is considered to have a significant impact on the lives of people across the country. As a result of this situation, people are unable to leave their homes. International travel is not possible. However, if you look back at Thailand's social capital, it is found that His Majesty King Bhumibol Adulyadej is not the only one. King Rama IX has granted various principles to solve the crisis through it, such as the principles of work, the sufficiency economy principles, and the king's science of

* มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

"understanding, accessing, developing", etc., which he does not only give as principles. Many studies have also shown that applying king science can help solve problems in crises and can help solve social inequalities.

Keywords: King's science, Divine relationship reduction, Problem solving

บทนำ

ความเหลื่อมล้ำทางสังคมในปัจจุบัน สาเหตุประการหนึ่งเกิดจากการแพร่ระบาดใหญ่ของ COVID-19 ย่อมส่งผลกระทบต่ออย่างมากในภูมิภาคต่าง ๆ ทั่วโลก อีกทั้งส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตของประชาชนในรูปแบบต่าง ๆ เป็นอย่างมาก ทั้งนี้สถานการณ์ต่าง ๆ เหล่านี้ส่งกระทบหลายด้าน เช่น ด้านความมั่งคั่งที่ได้รับผลกระทบ ด้านการกระจายความมั่งคั่ง และด้านความเป็นอยู่ของประชาชนเป็นอย่างมาก (Guan, et al., 2020) อีกทั้งจากการรายงานของ Credit Suisse (2020) ได้ทำการรายงานความมั่งคั่งทั่วโลกปี 2020 พบว่า ในปี 2020 เนื่องจากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ส่งผลให้ทั่วโลกต่างได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ต่าง ๆ เหล่านี้ โดยผลกระทบอย่างรุนแรงไปทั่วโลกส่งผลให้เกิดภาวะถดถอย เศรษฐกิจหดตัวได้เพิ่มขึ้นและมีเรื่องใหญ่เกิดขึ้นความผันผวนในตลาดการเงินทั่วโลก โดยในแง่ของ GDP (Gross Domestic Product) หรือผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศ อิตาลีซึ่ง COVID-19 ได้ส่งผลกระทบเป็นอย่างมากในยุโรปส่วนในประเทศฝรั่งเศสและสหราชอาณาจักร GDP ลดลง 9% ส่วนเยอรมนี รัสเซียและสหรัฐอเมริกาได้คาดการณ์ว่าลดลง 5% – 6% ใกล้เคียงกับค่าเฉลี่ยทั่วโลกในทางตรงกันข้ามในขณะที่ GDP ในจีนลดลง 34% หากมองอีกด้านหนึ่งผลกระทบจาก

สถานการณ์ COVID - 19 โดยวัดจากการที่สกุลเงินอ่อนค่าลงเมื่อเทียบกับดอลลาร์ (US dollar) แคนาดาสกุลเงิน ลดลง 4.8% ประเทศอินเดียสกุลเงินรูปี ลดลง 5.5% ประเทศอังกฤษ ลดลง 6.7% ประเทศตุรกีอ่อนค่าลง 13% โดยการเคลื่อนไหวของสกุลเงินส่งผลกระทบต่ออย่างมีนัยสำคัญเนื่องจากถือครองความมั่งคั่งของแต่ละประเทศสามารถวัดได้จากมูลค่าของดอลลาร์สหรัฐได้ ทั้งนี้จะเห็นได้ว่าในปัจจุบันทั่วประเทศต่างได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ COVID - 19 ที่ส่งผลกระทบต่อความเหลื่อมล้ำทางสังคมและเศรษฐกิจมากยิ่งขึ้น

อีกทั้งหากศึกษาถึงเรื่องความเหลื่อมล้ำทางสังคมตามแบบอุดมคติของชาวอเมริกัน “American Dream” โดยที่เชื่อกันว่าไม่ว่าประเทศหรือประชาชนจะมีสภาพแวดล้อมที่ดีหรือไม่ดีอย่างไรก็ตาม หรือจะมีภูมิหลังความเป็นอยู่ อย่างไรก็ตามประชาชนสามารถที่จะเอาชนะสถานการณ์ที่ขาดแคลนหรือความยากจนได้โดยที่พวกเขามีความพยายามหรือความอดทนเพื่อให้ผ่านพ้นอุปสรรคไปได้ (Chetty, Grusky, Hell, Hendren, Manduca, & Narang, 2017) แต่หากมองในอีกมุมหนึ่ง การประสบความสำเร็จและได้รับผลตอบแทนที่ดีนั้นจะต้องอาศัยการประสานพลังหรือความร่วมมือจากหลายส่วนเพื่อให้อุปสรรคต่าง ๆ ได้รับการแก้ปัญหาโดยการลดความไม่เท่าเทียมกันเบื้องต้นในโอกาสและผลตอบแทนซึ่ง

จะช่วยให้เกิดความคล่องตัวทางสังคมและลดหรือทำลายรูปแบบการแบ่งชั้นทางสังคมในวงกว้าง (Pitesa & Pillutla, 2019) อย่างไรก็ตาม หากมองในอีกมุมหนึ่งของสถานการณ์ที่จะช่วยในการลดความเหลื่อมล้ำนั้น จากการศึกษาจำนวนมากที่ระบุว่าในสถานที่ทำงานหลายแห่งที่พนักงานได้รับค่าตอบแทนในจำนวนที่มากนั้น มีการปฏิบัติที่แตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับการเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม (เช่น เพศ อายุ เชื้อชาติ และภูมิหลังทางเศรษฐกิจและสังคม) อันส่งผลต่อความเป็นอยู่ทางสังคม (Merluzzi & Sterling, 2017; Pitesa & Pillutla, 2019; Rubery & Grimshaw, 2015) การศึกษาดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าตัวอย่างเช่น ผู้สมัครงานที่มีชื่อภาษาอาหารมีโอกาสน้อยที่จะได้รับการคัดเลือกเมื่อเทียบกับผู้สมัครงานที่มีคุณสมบัติเท่าเทียมกันที่มีชื่อเป็นภาษาอังกฤษ (Sawert, 2019) หรือผู้หญิงจะได้รับมาตรฐานการปฏิบัติงานที่เข้มงวดกว่าผู้ชายเมื่อเปรียบเทียบกับการทำงานที่มีประสิทธิภาพเท่าเทียมกัน (Foschi, 1996) และพนักงานที่มีอายุมากจะได้รับการประเมินผลงานที่ต่ำกว่าพนักงานที่มีอายุน้อยกว่า เมื่อเปรียบเทียบสมรรถนะ ประสิทธิภาพการทำงานที่เท่าเทียมกัน (Bal, Reiss, Rudolph, & Baltes, 2011) จากการศึกษาเหล่านี้ชี้ให้เห็นว่าแม้ว่าในปัจจุบันสังคมจะมีการกล่าวถึงการลดความเหลื่อมล้ำทางสังคมเป็นเป็นอย่างมากเพื่อที่จะให้เกิดความสมดุลและความเท่าเทียมทางสังคม แต่อย่างไรก็ตาม ยังมีงานวิจัยหลายชิ้นที่บ่งชี้ให้เห็นว่าความเหลื่อมล้ำทางสังคมนั้นในบางครั้งก็มิได้เกิดจากทรัพย์สินหรือมูลค่าเงินตราที่สามารถวัดเป็นจำนวนได้ แต่ความเหลื่อมล้ำนั้นอาจเกิด

จากสัญชาติ เพศ ประเทศ สามารถที่จะส่งผลต่อความเป็นอยู่ได้

อย่างไรก็ตามทั่วทุกประเทศก็มาร่วมมือกันแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำทางสังคม โดยในเดือนกันยายน 2558 องค์การสหประชาชาติได้มีการกำหนดเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน (The Sustainable Development Goals) 17 เป้าหมาย เพื่อให้แน่ใจว่าทุกประเทศทั่วโลกจะมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นภายในปี 2573 อีกทั้งเป็นการเสนอเพื่อยุติความยากจนให้ทุกประเทศ พร้อมทั้งสร้างความมั่งคั่งให้กับทุกประเทศและทุกคนและเป้าหมายที่ชัดเจนสำหรับทุกประเทศเพื่อให้สอดคล้องกับลำดับความสำคัญในการพัฒนาของตนเอง (สหประชาชาติ, 2018) โดยเป้าหมายทั้ง 17 ข้อนี้ประกอบไปด้วย 1) ยุติความยากจนทุกรูปแบบในทุกที่ 2) ยุติความหิวโหย บรรลุความมั่นคงทางอาหารและยกระดับโภชนาการ และส่งเสริมเกษตรกรรมที่ยั่งยืน 3) สร้างหลักประกันว่าคนมีชีวิตที่มีสุขภาพดีและส่งเสริมสวัสดิภาพสำหรับทุกคนในทุกวัย 4) สร้างหลักประกันว่าทุกคนมีการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างครอบคลุมและเท่าเทียม และสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต 5) บรรลุความเสมอภาคระหว่างเพศและให้อำนาจของผู้หญิงและเด็กหญิงทุกคน 6) สร้างหลักประกันเรื่องน้ำและการสุขาภิบาลให้มีการจัดการอย่างยั่งยืน และมีสภาพพร้อมใช้สำหรับทุกคน 7) สร้างหลักประกันว่าทุกคนเข้าถึงพลังงานสมัยใหม่ในราคาที่สามารถซื้อหาได้ เชื่อถือได้ และยั่งยืน 8) ส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจที่ต่อเนื่อง ครอบคลุม และยั่งยืน การจ้างงานเต็มที่ และมีผลผลิตภาพ และการมีงานที่สมควร

สำหรับทุกคน 9) สร้างโครงสร้างพื้นฐานที่มีความทนทาน ส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมที่ครอบคลุมและยั่งยืน และส่งเสริมนวัตกรรม 10) ลดความไม่เสมอภาคภายในและระหว่างประเทศ 11) ทำให้เมืองและการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์มีความปลอดภัย ทัวถึง พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงและยั่งยืน สร้างหลักประกันให้มีแบบแผนการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน 12) สร้างหลักประกันให้มีแบบแผนการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน 13) ปฏิบัติการอย่างเร่งด่วนเพื่อต่อสู้กับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและผลกระทบที่เกิดขึ้น 14) อนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากมหาสมุทร ทะเลและทรัพยากรทางทะเลและทรัพยากรทางทะเลอย่างยั่งยืนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน 15) ปกป้อง ปันฟู และสนับสนุนการใช้ระบบนิเวศบนบกอย่างยั่งยืน จัดการป่าไม้อย่างยั่งยืน ต่อสู้การกลายสภาพเป็นทะเลทราย หยุดการเสื่อมโทรมของที่ดินและฟื้นสภาพกลับมาใหม่ และหยุดการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ 16) ส่งเสริมสังคมที่สงบสุขและครอบคลุม เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ให้ทุกคนเข้าถึงความยุติธรรม และสร้างสถาบันที่มีประสิทธิภาพ รับผิดชอบ และครอบคลุมในทุกกระดับ และ 17) เสริมความเข้มแข็งให้แก่กลไกการดำเนินงานและฟื้นฟูสภาพหุ้นส่วนความร่วมมือระดับโลกสำหรับการพัฒนาที่ยั่งยืน (United Nations, 2018) โดยทั้งหมด 17 เป้าหมายดังกล่าวถือได้ว่าเป็นข้อเรียกร้องเร่งด่วนให้ทุกประเทศดำเนินการ ไม่ว่าจะเป็นที่พัฒนาแล้วและกำลังพัฒนาในความร่วมมือระดับโลก โดยองค์การสหประชาชาติตระหนักดีว่าการยุติความยากจนและการกีดกันอื่น ๆ ต้องดำเนินควบคู่

ไปกับกลยุทธ์ที่ปรับปรุงสุขภาพและการศึกษาลดความเหลื่อมล้ำและกระตุ้นการเติบโตทางเศรษฐกิจ ขณะเดียวกันก็จัดการกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและทำงานเพื่อรักษามหาสมุทรและป่าไม้ หนึ่งประเทศไทยเข้าเป็นสมาชิกขององค์การสหประชาชาติ เมื่อวันที่ 16 ธันวาคม พ.ศ.2489 นับเป็นลำดับประเทศที่ 55 (กระทรวงการต่างประเทศ, 2562) ทั้งนี้เมื่อประเทศไทยเป็นสมาชิกแล้วนั้นจะต้องมีการปฏิบัติตามสนธิสัญญาหรือปฏิญญาต่าง ๆ ที่องค์การสหประชาชาติได้ลงมติความเห็นกันไว้ อย่างไรก็ตามในเรื่องการปฏิบัติตามการวางเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืนในประเทศไทยนั้นจะเห็นได้ว่ามีความสอดคล้องและใกล้เคียงกับหลักแนวทางการปฏิบัติตามศาสตร์พระราชาของพระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร รัชกาลที่ 9 ที่ได้มีการพระราชทานพระราชดำริโครงการต่าง ๆ ให้แก่ประชาชนคนไทยเพื่อเป็นการลดความเหลื่อมล้ำทางสังคมของประเทศไทย อีกทั้งแนวทางการปฏิบัติได้รับการส่งเสริมจากหน่วยงานทางราชการได้มีการส่งเสริมเป็นอย่างดี

ดังที่กล่าวมานั้นสามารถสรุปได้ว่า องค์การสหประชาชาติ รวมถึงประเทศไทย ได้กำหนดเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืนเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางสังคมในทุกมิติ ดำเนินควบคู่ไปกับกลยุทธ์ที่ปรับปรุงสุขภาพและการศึกษา ลดความเหลื่อมล้ำและกระตุ้นการเติบโตทางเศรษฐกิจ ขณะเดียวกันก็จัดการกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และทำงานเพื่อรักษามหาสมุทรและป่าไม้ โดยในประเทศไทยได้น้อมนำ หลักการเศรษฐกิจพอเพียง

และศาสตร์พระราช “การเข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” มาช่วยในการลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม

ศาสตร์พระราชแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำในประเทศไทย

พระบรมราโชวาทพระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร รัชกาลที่ 9 พระราชทานแก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า วันที่ 18 ตุลาคม พ.ศ.2518 ซึ่งมีใจความสำคัญสำหรับการปรับตัวแก้ไขปัญหามาช่วยแก้ไขปัญหาคือความเหลื่อมล้ำทางสังคมโดยมีใจความสำคัญว่า “...ภาวะทางเศรษฐกิจและสังคมในหลายประเทศเปลี่ยนแปลงไป กล่าวคือ การทุ่มเทสร้างเครื่องจักรกลอันก้าวหน้า และมีประสิทธิภาพสูงขึ้นใช้ในการผลิตทำให้ผลผลิตทางอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้นรวดเร็วและมากมาย จนอาจถึงขั้นฟุ้งเฟ้อพร้อมกันนั้นก็ทำให้คนว่างงานลงเพราะถูกเครื่องจักรกลแย่งไปทำ เป็นเหตุให้เกิดความยุ่งยากตกต่ำทางเศรษฐกิจขึ้นเพราะคนที่ว่างงานยากจนลงและผู้ผลิตก็ขาดทุนเพราะสินค้าขายไม่ออกจึงน่าจะต้องดัดแปลงแนวคิดแนวปฏิบัติในการส่งเสริมความเจริญด้านอุตสาหกรรมไปบ้างให้สมดุลกับด้านอื่น ๆ เพื่อความอยู่รอด...” (อรสุตา เจริญรัต, 2550) ซึ่งจะเห็นได้ว่าพระองค์ทรงพระราชทานแนวทางการรักษาสมดุลของการเปลี่ยนแปลงของยุคโลกาภิวัตน์ที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ (Disruption) เพื่อให้ประชาชนนั้นสามารถที่จะปรับตัวให้เข้ากับยุคสมัยที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ทั้งนี้เมื่อได้ศึกษาถึงพระบรมราโชวาทต่าง ๆ ที่พระองค์ทรงพระราชทานมอบให้นั้นจะสามารถพบได้

ว่า พระองค์ทรงมีพระปรีชาสามารถเป็นอย่างยิ่งที่สามารถระดมองค์ความรู้ พัฒนา เพื่อการพัฒนาประเทศให้ประชาชนอยู่ดีกินดี มีความสงบสุขตั้งอยู่บนพื้นฐานของกิจที่ทรงทำ คำที่ทรงแนะ/สอนจากพระราชประสงค์ 3 มิติ กล่าวคือ มิติที่ 1 ศาสตร์แห่งการพัฒนา มิติที่ 2 ศาสตร์แห่งความประพฤติ มิติที่ 3 ศาสตร์แห่งการอยู่ร่วมกัน ประองตองและสงบสุข (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2555) ซึ่งทั้ง 3 ศาสตร์เหล่านี้สามารถถ่ายทอดออกมาเป็นองค์ความรู้ที่สามารถใช้ได้ทุกยุคทุกสมัย หรือที่เรียกว่า ศาสตร์พระราชของพระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตรกล่าวอีกนัยหนึ่ง ศาสตร์พระราชคือ องค์ความรู้ที่ว่าด้วยเรื่อง “การพัฒนาอย่างยั่งยืน” ครอบคลุมในทุกมิติ ด้านเศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม เพื่อเป็นการยกระดับคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

ทั้งนี้สามารถยกตัวอย่างศาสตร์พระราชที่สำคัญในการลดความเหลื่อมล้ำทางสังคมนั้น สามารถที่จะอธิบายให้เห็นภาพได้ดังนี้

ศาสตร์พระราช “การเข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” สามารถอธิบายได้ดังนี้โดยที่การที่จะทำอะไร ต้องมีความเข้าใจเสียก่อน เข้าใจภูมิประเทศ เข้าใจผู้คนในหลากหลายปัญหาทั้งทางด้านกายภาพ ด้านจารีตประเพณี และวัฒนธรรม เป็นต้น และระหว่างการทำดำเนินการนั้น จะต้องทำให้ผู้ที่เราจะไปทำงานกับเขา หรือทำงานให้เขานั้น “เข้าใจ” เราด้วย เพราะถ้าเราเข้าใจเขาแต่ฝ่ายเดียวโดยที่เขาไม่เข้าใจเรา ประโยชน์คงจะไม่เกิดตามที่เรามุ่งหวังไว้ “เข้าถึง” ก็เช่นกัน เมื่อรู้

ปัญหาแล้ว เข้าใจแล้ว จะต้องทำอย่างไรก็ตาม ให้เขาอยากเข้าถึงเราด้วย

เข้าใจ : ทำอะไรต้องเข้าใจปัญหา เข้าใจหนทางแก้ไข เข้าใจกระบวนการจัดการ และปรับความเข้าใจระหว่างผู้ให้ ผู้รับเสียก่อน ให้เข้าใจซึ่งกันและกัน

เข้าใจ : เมื่อเข้าใจระหว่างกันทุกประการครบถ้วนแล้ว ต้องเข้าถึงการกระทำ สร้างความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้อง เข้าถึงเครื่องมือเครื่องมือและวัสดุอุปกรณ์ และความสามัคคีร่วมใจร่วมใจของผู้ปฏิบัติ ร่วมมือร่วมไม้กันทำงาน

พัฒนา : เมื่อต่างฝ่ายต่างเข้าใจกันแล้ว เข้าถึงกันแล้ว การพัฒนาก็จะดำเนินการไปอย่างยั่งยืน ไม่ส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมและการเมือง หากแต่นำไปสู่ความสมดุล มั่นคง และยั่งยืน (นิชาวิธ ษนาดิศัย, 2560)

หลักการทรงงาน ในหลวงรัชกาลที่ 9 ซึ่งมีด้วยกันทั้งหมด 23 ข้อ ประกอบไปด้วย 1) จะทำอะไรต้องศึกษาข้อมูลให้เป็นระบบ โดยที่ทรงศึกษาข้อมูลรายละเอียดอย่างเป็นระบบจากข้อมูลเบื้องต้น ทั้งเอกสาร แผนที่ สอบถามจากเจ้าหน้าที่ 2) ระเบิดจากภายใน ทั้งนี้จะทำการใด ๆ ต้องเริ่มจากคนที่เกี่ยวข้อง เสียก่อน ต้องสร้างความเข้มแข็งจากภายในให้เกิดความเข้าใจและอยากทำ 3) แก้ปัญหาจากจุดเล็ก ควรมองปัญหาภาพรวมก่อนเสมอ แต่เมื่อจะลงมือแก้ปัญหานั้น ควรมองในสิ่งที่คนมักจะมองข้าม แล้วเริ่มแก้ปัญหามาจากจุดเล็ก ๆ เสียก่อน เมื่อสำเร็จแล้วจึงค่อย ๆ ขยับขยาย แก้ไปเรื่อย ๆ ทีละจุด 4) ทำตามลำดับขั้น เริ่มต้นจากการลงมือทำในสิ่งที่จำเป็นก่อน เมื่อสำเร็จแล้วก็เริ่มลงมือสิ่งที่จำเป็นลำดับ

ต่อไป ด้วยความรอบคอบและระมัดระวัง ถ้าทำตามหลักนี้ได้ งานทุกสิ่งก็จะสำเร็จได้โดยง่าย 5) ภูมิสังคม ภูมิศาสตร์ สังคมศาสตร์ การพัฒนาใด ๆ ต้องคำนึงถึงสภาพภูมิประเทศของบริเวณนั้นว่าเป็นอย่างไร และสังคมวิทยาเกี่ยวกับลักษณะนิสัยใจคอคน ตลอดจนวัฒนธรรมประเพณีในแต่ละท้องถิ่นที่มีความแตกต่างกัน 6) ทำงานแบบองค์รวม ใช้วิธีคิดเพื่อการทำงาน โดยวิธีคิดอย่างองค์รวม 7) ไม่ติดตำรา ควรทำงานอย่างยืดหยุ่นกับสภาพและสถานการณ์นั้น ๆ ไม่ใช่การยึดติดอยู่กับแค้นตำราวิชาการ 8) รู้จักประหยัด เรียบง่าย ได้ประโยชน์สูงสุด 9) ทำให้ง่าย ทรงคิดค้นดัดแปลง ปรับปรุงและแก้ไขงาน การพัฒนาประเทศตามแนวพระราชดำริไปได้โดยง่าย ไม่ยุ่งยากซับซ้อนและที่สำคัญอย่างยิ่งคือ สอดคล้องกับสภาพความเป็นอยู่ ของประชาชนและระบบนิเวศโดยรวม 10) การมีส่วนร่วม ให้สาธารณชน ประชาชนหรือเจ้าหน้าที่ทุกระดับได้มาร่วมแสดงความคิดเห็น 11) ต้องยึดประโยชน์ส่วนรวม 12) บริการที่จุดเดียว โดยทรงเน้นเรื่องรู้จักสามัคคีและการร่วมมือร่วมแรงร่วมใจกันด้วยการปรับลดช่องว่างระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 13) ใช้ธรรมชาติช่วยธรรมชาติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 ทรงเข้าใจถึงธรรมชาติและต้องการให้ประชาชนใกล้ชิดกับทรัพยากรธรรมชาติ ทรงมองปัญหาธรรมชาติอย่างละเอียด โดยหากเราต้องการแก้ไขธรรมชาติจะต้องใช้ธรรมชาติเข้าช่วยเหลือเราด้วย 14) ใช้ธรรมปราบอธรรม 15) ปลุกป่าในใจคน คือ การจะทำการใดสำเร็จต้องปลูกจิตสำนึกของคนเสียก่อน ต้องให้เห็นคุณค่า เห็นประโยชน์กับสิ่งที่จะทำ

16) ขาดทุนคือกำไร กล่าวคือ “การให้” และ “การเสียสละ” เป็นการกระทำอันมีผลเป็นกำไร คือความอยู่ดีมีสุขของราษฎร 17) การพึ่งพาตนเอง 18) พออยู่พอกิน 19) เศรษฐกิจพอเพียง 20) ความซื่อสัตย์สุจริต จริใจต่อกัน 21) ทำงานอย่างมีความสุข กล่าวคือ ทำงานต้องมีความสุขด้วย ถ้าเราทำอย่างไม่มีความสุขเราจะแพ้ แต่ถ้าเรามีความสุขเราจะชนะ สนุกกับการทำงานเพียงเท่านั้น ถือว่าเราชนะแล้ว 22) ความเพียร กล่าวคือ การเริ่มต้นทำงานหรือทำสิ่งใดนั้นอาจจะไม่ได้มีความสุขพร้อม ต้องอาศัยความอดทนและความมุ่งมั่น 23) รู้ รัก สามัคคี (ธรรมนิติ, 2563)

หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง “เศรษฐกิจพอเพียง” เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 ทรงพระราชทานพระราชดำริชี้แนะแนวทาง การดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยให้ประชาชนสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ โดยหลักการดังกล่าวนี้จึงประกอบด้วย 1) ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไปโดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น 2) ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับความพอเพียงนั้น จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง 3) ภูมิคุ้มกัน หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตโดยมี เงื่อนไข ของการตัดสินใจและดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ให้อยู่ในระดับพอเพียง 2 ประการ ดังนี้ 1) เงื่อนไข

ความรู้ ประกอบด้วย ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผนและความระมัดระวังในการปฏิบัติ 2) เงื่อนไข คุณธรรม ที่จะต้องเสริมสร้างประกอบด้วย มีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริตและมีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต (นิชาภัส ษนาติศัย และ ทสมล ษนาติศัย, 2560)

จากที่ได้กล่าวมานั้น จะเห็นได้ว่า ศาสตร์พระราชนั้นไม่ใช่การมุ่งเน้นการแก้ปัญหาทางด้านใดด้านหนึ่งเท่านั้น แต่เป็นการแก้ปัญหาแบบสหวิทยาการที่ช่วยกันเสริมสร้างและถ่วงดุล การแก้ปัญหาต่าง ๆ อย่างรอบด้านโดยที่ไม่ทำให้เกิดปัญหาใหม่ขึ้น

งานวิจัยศาสตร์พระราชาแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางสังคม

ทั้งนี้ จากการศึกษาผลงานในทางวิชาการ ได้มีนักวิชาการได้นำหลักการศาสตร์พระราชาสามารถแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางสังคมได้อย่างเชิงประจักษ์และเห็นภาพซึ่งสามารถอธิบายได้ดังนี้

การศึกษาเรื่อง ศาสตร์พระราชาพัฒนาสังคมไทยสู่สังคมโลก ของ วิไลวัจน์ กฤษณะ ภูติ (2561) พบว่า พระราชกรณียกิจของพระองค์ไม่แต่เพียงคุณูปการในการพัฒนาท้องถิ่นไทยเท่านั้น หากแต่นานาชาติยังได้น้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ปฏิบัติในการพัฒนาประเทศต่าง ๆ ในระดับสังคมโลกอีกด้วย อีกทั้ง การศึกษาของพระครูวิบูลสืลพรต และ พระมหามิตร จิตปญโญ (2562) เรื่อง ศาสตร์พระราชากับ

การพึ่งตนเอง พบว่าการที่ปวงพสกนิกรชาวไทยได้น้อมนำมาเป็นแบบอย่างที่ดีในการประพฤติตนการพึ่งตนเองคือมีความสามารถในการกำหนดชีวิตตนเองและช่วยเหลือตนเองให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ และพยายามลดการพึ่งพาทภายนอกในด้านต่าง ๆ ทั้ง 5 ด้าน คือ 1) ด้านเทคโนโลยี 2) ด้านเศรษฐกิจ 3) ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 4) ด้านจิตใจ 5) ด้านสังคมและวัฒนธรรม ส่วน วงษ์ศิริ เรื่องศรี, ชนัญชิตา ทิพย์ญาณ และ นฤมล คำอ่อน (2563) ได้ทำการศึกษาถึงเรื่อง ศาสตร์พระราชา ศาสตร์แห่งแผ่นดิน ศาสตร์แห่งการก่อเกิด “การพัฒนาชุมชน” พบว่า วิธีปฏิบัติการที่เป็นเลิศของการจัดการเรียนรู้ในการจัดการตนเอง ประกอบด้วย 1) ด้านแผนแม่บทชุมชน เป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนการจัดการตนเองของชุมชนในการแก้ไขปัญหา 2) ด้านการบริหารจัดการ เป็นการจัดระเบียบชีวิตและเศรษฐกิจของชุมชนดำเนินการแบบบูรณาการเชื่อมโยงกิจกรรมอย่างสร้างสรรค์ 3) ด้านการมีส่วนร่วม ซึ่งตรงกับหลักการของศาสตร์พระราชา อีกทั้งการศึกษาของ และการศึกษาของพระครูสมุห์ไพฑูรย์ พนมสวय, สุทธญาณ โอบอ้อม และ อักษรสวรรค์ ศิริคุณ (2561) เรื่อง ศาสตร์พระราชากับการพัฒนาทุนมนุษย์ที่ยั่งยืน พบว่า จากวิกฤตเศรษฐกิจต่าง ๆ ที่ผ่านมานั้นเป็นโอกาสที่คนไทยได้ย้อนกลับมาสำรวจตัวเองใหม่ และแสวงหาแนวทางการดำรงชีวิตที่มั่นคงและไม่ตกอยู่ในห้วงเหวของความประมาทอีกซึ่งสามารถนำเรื่อง ศาสตร์พระราชามาประยุกต์ได้กับทุกสมัย เป็นต้น

จะเห็นได้ว่า นักวิจัยที่ได้นำศาสตร์พระราชาเพื่อไปแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำทาง

สังคม ผลของการวิจัย พบว่า ศาสตร์พระราชาช่วยในการกำหนดชีวิตตนเองและช่วยเหลือตนเองให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ และพยายามลดการพึ่งพาทภายนอก เป็นวิธีปฏิบัติการที่เป็นเลิศที่ช่วยในการพัฒนาชุมชนให้ดีขึ้น และสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตได้ทุกยุคทุกสมัย

สรุป

ศาสตร์พระราชานั้นสามารถแก้ไข ปัญหาทางสังคมได้ทุกปัญหา ตรงตามหลักการของการพัฒนาอย่างยั่งยืน (The Sustainable Development Goals) 17 เป้าหมายขององค์การสหประชาชาติ ที่ต้องการให้ทุกประเทศสามารถก้าวผ่านปัญหาวิกฤติความยากจนและวิกฤติต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นมาได้ ดังนี้ หากประชาชนทุกคนในประเทศไทยสามารถนำหลักการศาสตร์พระราชาเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตแต่ละคนปัญหาต่าง ๆ ย่อมที่จะไม่เกิดขึ้น เนื่องจากทุกคนทุกต่างมีหลักการทรงงานและหลักการปรัชญาต่าง ๆ ที่รวมเป็นศาสตร์พระราชาของพระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร สามารถให้ผ่านพ้นไปได้ทุกวิกฤติที่เกิดขึ้นในประเทศไทย โดยยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561 – 2580 ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคมจึงได้กำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ที่เน้นการตอบโจทย์การสร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ เพื่อให้การเติบโตของประเทศเป็นการเติบโตที่ยั่งยืนโดยทุกคนได้รับประโยชน์อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม การกำหนดให้ภาคการเกษตรและครัวเรือนเป็นกลุ่มเป้าหมายของการปรับโครงสร้างและ

พฤติกรรม และการกระจายศูนย์กลางความ เสถียรภาพทางเศรษฐกิจและความมั่นคงของ
เจริญเพื่อให้เกิดการสร้างงานในพื้นที่ เพื่อ ประเทศบนพื้นฐานหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ
พลิกฟื้นโครงสร้างทางสังคมควบคู่ไปกับการ พอเพียง
พัฒนาเศรษฐกิจ และช่วยลดความเสี่ยงต่อ

แหล่งอ้างอิง

- กระทรวงการต่างประเทศ. (2562, 1 กันยายน). *ไทยกับสหประชาชาติ*. สืบค้น 27 กุมภาพันธ์ 2564, จาก <https://thai-inter-org.mfa.go.th/th/page/72184-ไทยกับสหประชาชาติ?menu=5d8477eb182d956ee700c670>
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2555). *ตามรอยพระเจ้าอยู่หัว*. กรุงเทพฯ: ชัคเชส มีเดีย.
- นิชาภัส ชนาดิษฐ์. (2560). *ศาสตร์พระราชา เรื่อง งานของพระราชา*. กรุงเทพฯ: อมรินทร์คอมมิกส์.
- นิชาภัส ชนาดิษฐ์ และ ทสมล ชนาดิษฐ์. (2560). *ศาสตร์พระราชา เรื่อง พระอัจฉริยภาพของพระราชา*. กรุงเทพฯ: อมรินทร์คอมมิกส์.
- ธรรมนิติ. (2563, 13 กรกฎาคม). *หลักการทรงงาน 23 ประการ ของในหลวงรัชกาลที่ 9*. สืบค้น 15 สิงหาคม 2565, จาก <https://www.dharmniti.co.th/หลักการทรงงาน-23-ประการของในหลวงรัชกาลที่-9>
- พระครูวิบูลสีลพต และ พระมหามิตร จิตปัญโญ. (2562). ศาสตร์พระราชากับการพึ่งตนเอง. *วารสารวิชาการธรรมทรรศน์*, 19(4), 165-176.
- ไพฑูรย์ พนมสวय, สุทธญาณ โอบอ้อม และ อักษรสวรรค์ ศิริคุณ. (2561). ศาสตร์พระราชากับการพัฒนาทุนมนุษย์ที่ยั่งยืน. *วารสาร มจร ตรีภุมชัยปริทรรศน์*, 2(1), 95-108.
- วงศ์สิริ เรื่องศรี, ชนัญชิตา ทิพย์ญาณ และ นฤมล คำอ่อน. (2563). ศาสตร์พระราชา ศาสตร์แห่งแผ่นดิน ศาสตร์แห่งการก่อเกิด “การพัฒนาชุมชน”. *วารสารมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*, 7(12), 264-279.
- วิไลวัจน์ กฤษณะภูติ. (2561). ศาสตร์พระราชาพัฒนาสังคมไทยสู่สังคมโลก. *วารสารวิชาการและวิจัยมหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*, 8(1), 1-9.
- อรสุตา เจริญรัตน์. (2550). *คำพ่อสอน : ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิพระดาบส.
- Bal, A. C., Reiss, A. E. B., Rudolph, C. W., & Baltes, B. B. (2011). Examining positive and negative perceptions of older workers: A meta-analysis. *The Journals of Gerontology Series B*, 66B(6), 687–698.
- Chetty, R., Grusky, D., Hell, M., Hendren, N., Manduca, R., & Narang, J. (2017). The fading American dream: Trends in absolute income mobility since 1940. *Science*, 356(6336), 398-406.

- Foschi, M. (1996). Double standards in the evaluation of men and women. *Social Psychology Quarterly*, 59(3), 237–254.
- Guan, D., Wang, D., Hallegatte, S., Davis, S. J., Huo, J., Li, S., ... & Gong, P. (2020). Global supply-chain effects of COVID-19 control measures. *Nature human behaviour*, 4, 577-587.
- Merluzzi, J., & Sterling, A. (2017). Lasting effects? Referrals and career mobility of demographic groups in organizations. *ILR Review*, 70(1), 105-131.
- Pitesa, M., & Pillutla, M. M. (2019). Socioeconomic mobility and talent utilization of workers from poorer backgrounds: The overlooked importance of within-organization dynamics. *Academy of Management Annals*, 13(2), 737-769.
- Pitesa, M., & Pillutla, M. M. (2019). Socioeconomic mobility and talent utilization of workers from poorer backgrounds: The overlooked importance of within-organization dynamics. *Academy of Management Annals*, 13(2), 737-769.
- Rubery, J., & Grimshaw, D. (2015). The 40-year pursuit of equal pay: A case of constantly moving goalposts. *Cambridge Journal of Economics*, 39(2), 319–343.
- Sawert, T. (2020). Understanding the mechanisms of ethnic discrimination: A field experiment on discrimination against Turks, Syrians and Americans in the Berlin shared housing market. *Journal of Ethnic and Migration Studies*, 46(19), 3937-3954.
- United Nations (2018). *Sustainable development goals*. Retrieved February 27, 2021, from <http://www.un.org/sustainabledevelopment/sustainable-development-goals>